

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MƏRKƏZİ BANKI

RƏQƏMSAL ÖDƏNİŞLƏR İCMALI

2023

ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ VƏ HESABLAŞMALAR
DEPARTAMENTİ

MÜNDƏRİCAT

1. ÖN SÖZ	3
2. ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR	5
2.1 Milli Ödəniş Sistemi üzrə göstəricilər	5
2.2 Ani Ödənişlər Sistemi üzrə göstəricilər	7
2.3. Hökumət Ödəniş Portalı üzrə göstəricilər	8
3. ÖDƏNİŞ KARTLARI ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR	9
3.1. Ödəniş kartlarından istifadə göstəriciləri	9
3.2. İqtisadi rayonlar üzrə kart infrastrukturunun paylanması və aparılmış əməliyyatlar üzrə göstəricilər	11
4. RƏQƏMSAL BANKÇILIQ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR	14
5. 2024-CÜ İL ÜÇÜN HƏDƏFLƏR	15

1. ÖN SÖZ

2023-cü il global miqyasda nağdsız ödənişlərdən istifadə göstəricilərinin yüksələn trayektoriya üzrə hərəkət etdiyi hesabat ili olmuşdur. Təmassız ödəniş həllərinə marağın artması və texnoloji innovasiyaların tətbiqinin sürətlənməsi istifadəçi davranışlarının dəyişməsində əsas drayverlər kimi çıxış etmişdir. Ani ödənişlər, tokenizasiya həlləri və elektron puldan istifadə beynəlxalq ödəniş trendləri arasında ön sırada yer almışdır. İstifadəçilərin rahatlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, ödəniş prosesinə sərf olunan müddətin minimuma endirilməsi məqsədilə istifadəçilərin məsafədən eyniləşdirilməsi üzrə üsulların tətbiqi genişlənməmişdir.

Ödəniş sistemlərinin sabit və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi, ödəniş xidmətləri üzrə qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, habelə nağdsız ödənişlərdən istifadənin genişləndirilməsi Mərkəzi Bankın 2023-cü il üzrə fəaliyyətinin prioritet istiqamətlərindən biri olmuşdur.

Ödəniş xidmətləri üzrə qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, habelə ödəniş xidməti istifadəçilərinin hüquqi müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə hazırlanmış **“Ödəniş xidmətləri və ödəniş sistemləri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu** 9 noyabr 2023-cü il tarixində qüvvəyə minmişdir. Qanunun tələblərinə uyğun olaraq qayda layihələri hazırlanmış və layihələrin

bazar iştirakçıları ilə müzakirələri təşkil edilmişdir.

Nağdsız ödənişlərin qəbulu imkanlarının artırılması və təsərrüfat subyektlərinin nağdsız ödənişlərin qəbulu üzrə xərclərinin azaldılması istiqamətində münbit zəminin formalaşdırılması məqsədilə Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 25 oktyabr 2023-cü il tarixli Qərarı ilə ölkə üzrə kart ödənişlərinə tətbiq olunan interçeync tariflərinin yuxarı həddi müəyyən olunmuşdur. Mərkəzi Bank tərəfindən interçeync tariflərinin tənzimlənməsində əsas məqsəd həm emitent, həm də ekvayer bankların maraqlarını gözləməklə hər iki tərəfin inkişafını dəstəkləmək və nağdsız ödənişlərin qəbulu üzrə xərcləri optimallaşdırmaqla balanslı siyasət tətbiq etməkdir.

Növbəti strateji dövr üçün Mərkəzi Bank tərəfindən hazırlanmış **“2024-2026-cı illərdə maliyyə sektorunun inkişaf Strategiyası”nın** ödəniş bölməsi üzrə strateji istiqamətlər, görülməli tədbirlər və əsas fəaliyyət indikatorları müəyyən edilmişdir. Strategiyada innovativ həllərin tətbiqi ilə ödəniş xidmətlərinə əlçatanlığın artırılması, ödəniş bazarında şəffaflıq və rəqabətliyin gücləndirilməsi, habelə ödəniş xidmətləri üzrə səmərəlilik və təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədilə milli ödəniş sisteminin müasirləşdirilməsi, bazar iştirakçıları üçün əlverişli bazar mühitinin yaradılması və effektiv nəzarət çərçivəsinin formalaşdırılması nəzərdə

tutulur. Ödəniş sektoru üzrə başlıca strateji hədəf olaraq adambaşına düşən orta illik nağdsız əməliyyat sayının cari 93-dən potensial olaraq 200-ə çatdırılması planlaşdırılır. Həyata keçiriləcək tədbirlər nəticəsində rəqabət qabiliyyətli və innovativ ödəniş ekosisteminin formalaşdırılması və nağdsız ödənişlərin genişləndirilməsi ilə iqtisadi artıma əhəmiyyətli töhfə verilməsi hədəflənir.

Hesabat dövründə rəqəmsal ödənişlərdən istifadənin təşviqi, nağdsız ödənişlər üzrə maarifləndirmə, təbliğat və təşviqat məsələləri də diqqət mərkəzində saxlanılmış, beynəlxalq kart təşkilatları və aidiyyəti qurumlar ilə birlikdə stimullaşdırıcı və maarifləndirici tədbirlər həyata keçirilmişdir. Mərkəzi Bank və Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının birgə əməkdaşlığı çərçivəsində hazırlanmış “Rəqəmsal ödənişlər sahəsində 2023-cü il üzrə maliyyə savadlılığına dair Fəaliyyət Planı” əsasında ödəniş kartlarından istifadə zamanı müşahidə olunan fırıldaqçılıq halları barədə maarifləndirici video və audioçarxlar hazırlanaraq Mərkəzi Bankın, eləcə də bankların sosial şəbəkə hesablarında, həmçinin televiziya və radio kanallarında davamlı olaraq yayımlanmışdır.

Həyata keçirilən tədbirlər ölkə üzrə nağdsız ödəniş göstəricilərinin yüksəlməsinə təkan vermişdir. Ödəniş kartları vasitəsilə aparılan ölkədaxili əməliyyatlarda nağdsız dövriyyənin xüsusi çəkisi 2022-ci il ilə müqayisədə 12.4 faiz bəndi artaraq tarixi maksimuma çatmış və 55.6% olmuşdur.

2023-cü il ərzində istifadəçilər tərəfindən tokenizasiya həllərindən istifadə 2022-ci illə müqayisədə 3.5 dəfə

artmışdır. POS-terminallar vasitəsilə həyata keçirilən hər 4 nağdsız ödənişdən 1-i məhz “ApplePay” və ya “GooglePay” həlli vasitəsilə icra olunmuşdur. Hesabat dövründə istifadəçilər tərəfindən “ApplePay” həlli vasitəsilə ümumi həcmi 1.9 mlrd. manat ekvivalentində olan 67.5 mln. ödəniş, “GooglePay” həlli vasitəsilə isə ümumi həcmi 813.2 mln. manat ekvivalentində 39.6 mln. ödəniş həyata keçirilmişdir.

Nəqliyyat sahəsində gediş haqlarının təməssizbankkartları vasitəsilə ödənilməsi məqsədilə yaradılmış imkanlardan 2023-cü ildə aktiv istifadə olunmuşdur. Bakı və Sumqayıt şəhərləri arasında sürətli sərnəşin daşımalarını təmin edən Abşeron dairəvi dəmir yolunda sərnəşinlər tərəfindən 1.2 mln. gediş üzrə 1.1 mln. manat həcmində gediş haqları təməssiz bank kartları və ya mobil həllər vasitəsilə ödənilmişdir. Hesabat dövrü ərzində Bakı şəhəri üzrə ictimai nəqliyyatda gediş haqlarının ödənilməsində istifadə olunan kartların balansının artırılması üzrə həyata keçirilən nağdsız əməliyyatların sayı 2.5 mln., həcmi isə 8.7 mln. manat olmuşdur.

2023-cü il ərzində sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsilə daxilolmaların həcmi 2.5 mlrd. manat ekvivalentində, xaricolmaların həcmi isə 616.4 mln. manat ekvivalentində olmuşdur.

2. ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR

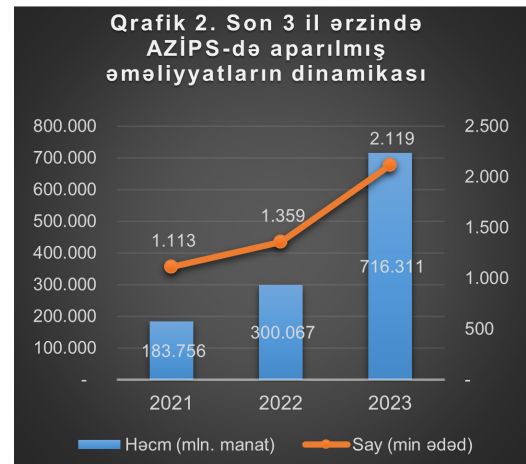
2.1. Milli Ödəniş Sistemi üzrə göstəricilər

2023-cü il ərzində ölkədə Milli Ödəniş Sistemi (AZİPS, XÖHKS, AÖS) vasitəsilə aparılan əməliyyatların ümumi həcmi 766.4 mlrd. manat, sayı isə 147.7 mln. ədəd təşkil etmişdir.

Hesabat dövrü ərzində Milli Ödəniş Sisteminin əsas komponentləri olan iri və təcili ödənişlər üzrə “Real Vaxt Rejimində Banklararası Hesablaşmalar Sistemi” (AZİPS) üzrə keçən ödənişlərin sayı 2.1 mln. ədəd, həcmi 716.3 mlrd. manat, xırda və daim təkrarlanan ödənişlərin elektron daşıyıcılarla həyata keçirilməsinə imkan verən “Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sistemi” (XÖHKS) üzrə isə ödənişlərin sayı 145 mln. ədəd, həcmi 49 mlrd. manat olmuşdur. 2023-cü il ərzində AÖS vasitəsilə həyata keçirilən əməliyyatların sayı 587.6 min ədəd, həcmi isə 1.1 mlrd. manat olmuşdur.

2022-ci il ilə müqayisədə aparılan əməliyyatların həcmində AZİPS üzrə 2.4 dəfə, XÖHKS üzrə isə 16.9%, AÖS üzrə isə 91.8% artım müşahidə olunmuşdur.

Milli Ödəniş Sistemi vasitəsilə kommersiya bankları tərəfindən aparılmış köçürmələrin sayı və həcmi 2022-ci illə müqayisədə müvafiq olaraq 51.1% və 2 dəfə artmışdır.

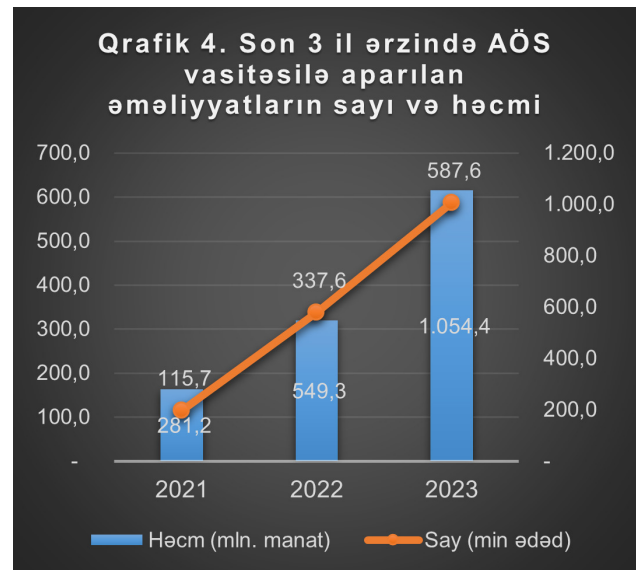

Cədvəl 1. Milli Ödəniş Sistemi vasitəsilə aparılan ödəniş əməliyyatlarının iştirakçılar üzrə bölgüsü

Milli Ödəniş Sistemi iştirakçıları	2022	2023	Artma/Azalma (%)
Ödənişlərin sayı (min ədəd)			
AZİPS üzrə	1,359	2,120	56%
Mərkəzi Bank	14	20	40%
Kommersiya bankları	1,019	1,225	20%
Digər iştirakçılar ¹	326	875	2.7 dəfə
XÖHKS üzrə	95,895	145,037	51%
Mərkəzi Bank	62	68	9%
Kommersiya bankları	95,476	144,593	51%
Digər iştirakçılar ¹	357	375	5%
AÖS üzrə	338	588	74%
Ödənişlərin həcmi (mln. manat)			
AZİPS üzrə	300,067	716,311	139%
Mərkəzi Bank	70,984	259,382	265%
Kommersiya bankları	191,070	413,030	116%
Digər iştirakçılar	38,013	43,899	15%
XÖHKS üzrə	41,941	49,012	17%
Mərkəzi Bank	822	822	0.1%
Kommersiya bankları	33,599	39,626	18%
Digər iştirakçılar	7,520	8,564	14%
AÖS üzrə	549	1,054	92%

2.2. Ani Ödənişlər Sistemi üzrə göstəricilər

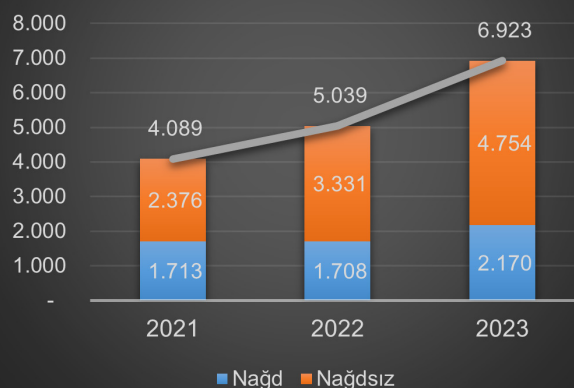
Milli Ödəniş Sisteminin yeni komponenti olan, 7/24 rejimində fəaliyyət göstərən Ani Ödənişlər Sisteminin (AÖS) əhatə dairəsinin və funksionallıqlarının genişləndirilməsi istiqamətində fəaliyyət davam etdirilmişdir. 2024-2026-cı illərdə maliyyə sektorunun inkişaf Strategiyasında Ani Ödənişlər Sistemi vasitəsilə həyata keçirilən əməliyyatların Milli Ödəniş Sistemindəki payının artırılması hədəflənmişdir. AÖS vasitəsilə 2023-cü il ərzində həyata keçirilən ödənişlərin sayı 2022-ci il ilə müqayisədə 74.2%, həcmi isə 91.8% artmışdır.

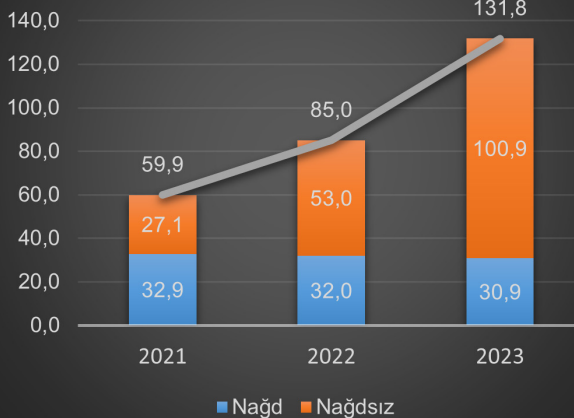
2.3. Hökumət Ödəniş Portalı üzrə göstəricilər

Hesabat dövründə Mərkəzi Bankın operatoru olduğu Hökumət Ödəniş Portalının (HÖP) əhatəliliyinin genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər icra olunmuşdur. 2023-cü ilin sonuna HÖP-ə 11 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti, 4 kommunal xidməti müəssisəsi, 5 stasionar və mobil rabitə operatoru, “Elektron Məhkəmə” portalı üzərindən 122 məhkəmə orqanı, İcbari Sığorta Bürosu vasitəsi ilə 19 sığorta şirkəti, Əmanətlərin Sığortalanması Fondu, İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu, Əqli Mülkiyyət Agentliyi, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi, Bakı Nəqliyyat Agentliyi, Milli Sertifikat Xidmətləri Mərkəzi, Dövlət İmtahan Mərkəzi və 100-dən çox ali və orta ixtisas təhsil müəssisəsi, 1438 bələdiyyə orqanı integrasiya olunmuşdur. Hazırda HÖP-ə integrasiya olunmuş qurumlar üzrə 1100-dən çox xidmət üzrə ödənişlərin toplanılması təmin olunur. 2023-cü il ərzində HÖP vasitəsilə həyata keçirilən əməliyyatların sayı 2022-ci illə müqayisədə 55% artaraq 131.8 mln. ədəd, həcmi isə 37.4% artaraq 6.9 mlrd. manat olmuşdur. Əməliyyatların say üzrə 68.7%-i, həcm üzrə isə 76.5%-i nağdsız formada aparılmışdır. Nağdsız formada aparılmış bu əməliyyatların həcmində 47.2% artım müşahidə edilmişdir.

Qrafik 5. Son 3 il ərzində HÖP vasitəsilə aparılan əməliyyatların həcmi (mln. manatla)

Qrafik 6. Son 3 il ərzində HÖP vasitəsilə aparılan əməliyyatların sayı (mln. ədəd)

3. ÖDƏNİŞ KARTLARI ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR*

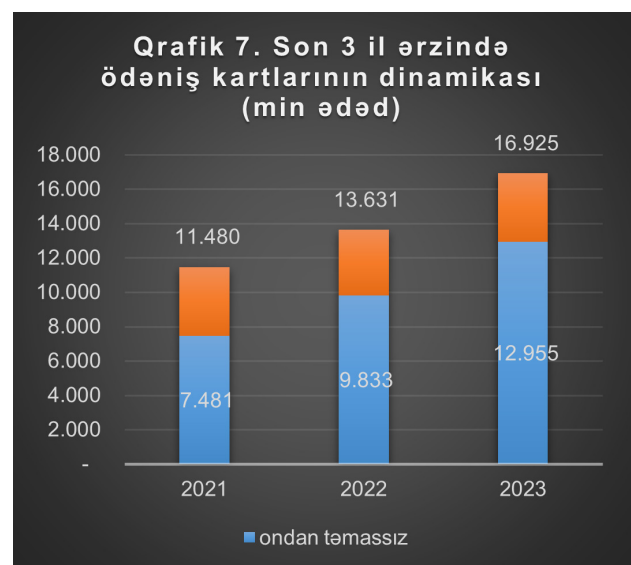
3.1. Ödəniş kartlarından istifadə göstəriciləri

Ölkədə nağdsız ödənişlərin aparılmasında bank kartları əsas ödəniş aləti kimi istifadə olunur. 2023-cü ildə ölkədə nağdsız ödənişlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artmış, təmassız texnologiyaların, elektron ticarətin istifadəsi genişlənmişdir. Belə ki, 01.01.2024-cü il tarixinə dövrüyyədə olan ödəniş kartlarının sayı 16.9 mln. ədəd təşkil etmiş və bu kartların 77%-i təmassız ödənişləri dəstəkləmişdir. 2022-ci il ilə müqayisədə ödəniş kartlarının sayı 24%, o cümlədən təmassız kartların sayı 32% artmışdır. Emissiya edilən ödəniş kartlarının 87%-ni (14.7 mln. ədəd) debet kartlar, 13%-ni (2.2 mln. ədəd) isə kredit kartları təşkil etmişdir. 2023-cü il ərzində ölkə daxilində ödəniş kartları ilə aparılmış əməliyyatların ümumi həcmi 2022-ci il ilə müqayisədə 56% artaraq 88.1 mlrd. manat, o cümlədən nağdsız ödənişlərin həcmi 2 dəfə artaraq 49 mlrd. manat olmuşdur. Ödəniş kartları ilə aparılmış ölkədaxili əməliyyatlarda nağdsız hesablaşmaların xüsusi çəkisi 2022-ci il ilə müqayisədə 12.4% bəndi yüksələrək 55.6%-ə bərabər olmuşdur.

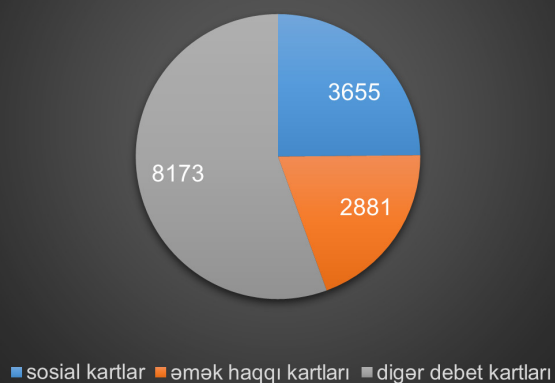
Ölkədə ödəniş kartları ilə aparılan nağdsız ödənişlərin böyük hissəsi elektron ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür. 2023-cü il ərzində elektron

ticarət əməliyyatlarının sayı 2022-ci il ilə müqayisədə 2.2 dəfə artaraq 563.4 mln. ədəd, həcmi isə 2.1 dəfə artaraq 39.2 mlrd. manat olmuşdur.

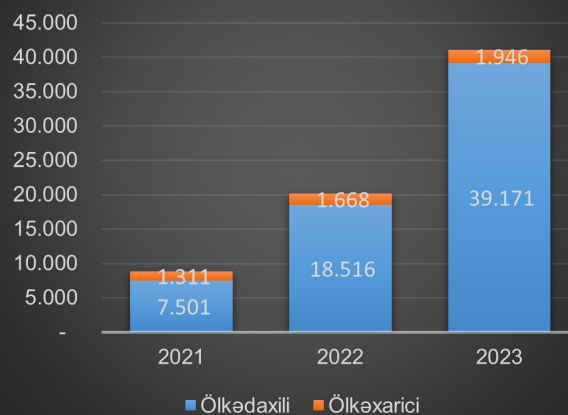
Təsərrüfat subyektlərində 2023-cü il ərzində POS-terminallar vasitəsilə aparılan nağdsız əməliyyatların sayı 2022-ci il ilə müqayisədə 2.1 dəfə artaraq 416.6 mln. ədəd, həcmi isə 68.5% artaraq 9.8 mlrd. manat olmuşdur. O cümlədən, 2023-cü il ərzində POS-terminallarla aparılan təmassız ödənişlərin sayı 2022-ci il ilə müqayisədə 2.2 dəfə artaraq 401.1 mln. ədəd, həcmi isə 82.5% artaraq 8.9 mlrd. manat olmuşdur.

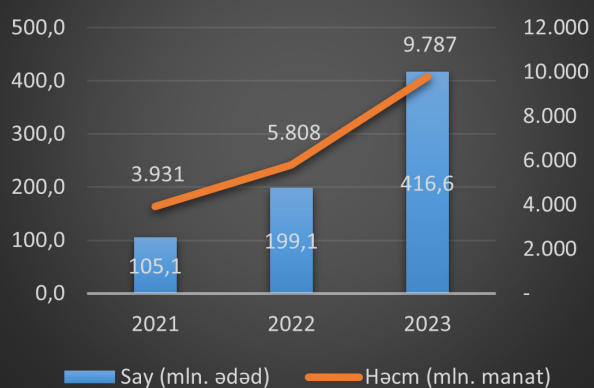
Qrafik 8. Debet kartların məhsul növləri üzrə strukturu (min ədəd)

Qrafik 9. Son 3 il ərzində elektron ticarətin həcmnin dinamikası (mln. manat)

Qrafik 10. Son 3 il ərzində POS-terminal vasitəsilə aparılan ölkədaxili nağdsız əməliyyatların dinamikası

3.2. İqtisadi rayonlar üzrə kart infrastrukturunun paylanması və aparılmış əməliyyatlar üzrə göstəricilər

Son illər ərzində ölkənin həm Bakı və iri şəhərlərində, həm də regionlarında kart infrastrukturunun inkişafında müsbət tendensiya müşahidə edilmişdir.

Cədvəl 2. 2023-cü ilin sonuna iqtisadi rayonlar üzrə bankomatların yerləşmə cədvəli

İqtisadi rayonlar	Cəmi	nağd pul qəbul edən (cash-in)	ondan		
			valyuta mübadiləsinə həyata keçirmə funksiyalı (kart istifadə olunmadan)	qəbul edilmiş pulu yenidən dövriyyəyə buraxma funksiyalı (recycle)	təmassız ödənişləri qəbul etmə funksiyalı
Bakı	1 621	519	238	375	479
Naxçıvan	133	9	1	7	7
Abşeron-Xızı	210	43	17	28	50
Dağlıq Şirvan	53	4	1	4	7
Gəncə-Daşkəsən	161	29	10	18	19
Qarabağ	112	6	2	5	6
Qazax-Tovuz	131	10	5	10	8
Quba-Xaçmaz	111	15	2	9	14
Lənkəran-Astara	110	6	2	6	10
Mərkəzi Aran	139	12	2	11	13
Mil-Muğan	86	1	0	0	3
Şəki-Zaqatala	136	12	5	6	12
Şərqi Zəngəzur	10	1	0	2	2
Şirvan-Salyan	99	7	3	6	7
CƏMİ	3 112	674	288	487	637

Cədvəl 3. 2023-cü ilin sonuna iqtisadi rayonlar üzrə POS-terminalların yerləşmə cədvəli

İqtisadi rayonlar	Cəmi	Pərakəndə ticarət, ictimai iaşə və xidmət müəssisələrində quraşdırılmış	ondan	
			təmassız ödəniş qəbul edən	nağd pul qəbul edən
Bakı	57 054	55 739	54 641	
Naxçıvan	2 177	2 103	1 657	
Abşeron-Xızı	5 311	5 142	4 977	
Dağlıq Şirvan	1 272	1 212	1 199	
Gəncə-Daşkəsən	3 704	3 524	3 437	
Qarabağ	1 774	1 662	1 649	
Qazax-Tovuz	2 186	2 058	2 015	
Quba-Xaçmaz	2 631	2 513	2 432	
Lənkəran-Astara	2 371	2 212	2 202	
Mərkəzi Aran	2 569	2 434	2 405	
Mil-Muğan	1 090	1 000	983	
Şəki-Zaqatala	2 787	2 653	2 572	
Şərqi Zəngəzur	53	35	35	
Şirvan-Salyan	1 404	1 297	1 271	
CƏMİ	86 383	83 584	81 475	

01.01.2024-cü il tarixinə ölkə üzrə quraşdırılmış bankomatların sayı 3112, POS-terminalların sayı 86383, ödəniş terminallarının sayı isə 2106 ədəd olmuşdur.

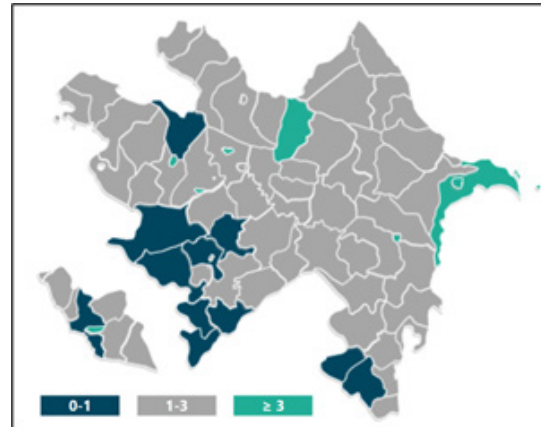
2023-cü il ərzində ölkə üzrə bankomatların sayında 1.4%, regionlarda yerləşən bankomatların sayında isə 0.9% artım müşahidə edilmişdir.

01.01.2024-cü il tarixinə ölkədə dövriyyədə olan POS-terminalların sayı ötən illə müqayisədə 8.2% artaraq 86,383-ə bərabər olmuşdur. Təmassız ödənişləri qəbul edən POS-terminalların sayı isə müvafiq dövr ərzində 19.2% artaraq 82,992 ədəd təşkil etmişdir. Quraşdırılmış POS-terminalların 96.1%-i təmassız ödənişləri dəstəkləməkdədir. Regionlarda pərakəndə ticarət, ictimai iaşə və xidmət müəssisələrində quraşdırılmış POS-terminalların sayı 2,896 və ya 11.6%, o cümlədən təmassız ödənişləri dəstəkləyən POS-terminalların sayı isə 6,998 və ya 35.3% artmışdır. 2023-cü ilin dekabr ayının sonuna olan göstəricilərə əsasən, pərakəndə ticarət, ictimai iaşə və xidmət müəssisələrində quraşdırılmış POS-terminalların 60%-i aktiv istifadə olunmuşdur.

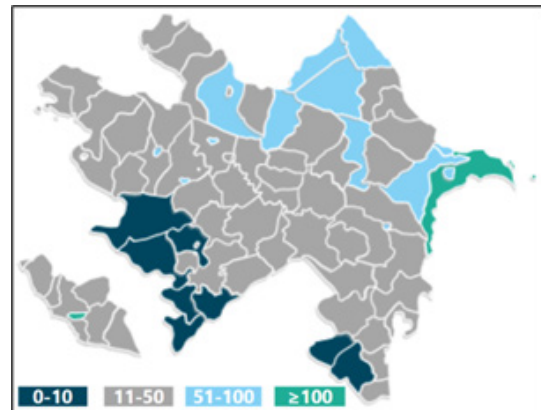
2023-cü ilin sonuna banklar tərəfindən quraşdırılmış ödəniş terminallarının sayı 2022-ci ilin sonu ilə müqayisədə 3.8% artaraq 2,106 ədəd təşkil etmişdir. Bakı şəhərində yerləşən ödəniş terminallarının sayında 6.9% azalma, regionlarda yerləşən ödəniş terminallarının sayında isə 16.6% artım müşahidə olunmuşdur.

Şəkil 1. 10 min nəfərə düşən bankomatların regionlar üzrə əmsal göstəricisi

Şəkil 2. 10 min nəfərə düşən POS-terminalların regionlar üzrə əmsal göstəricisi

Cədvəl 4. 2023-cü il ərzində bankomatlarda regionlar üzrə aparılmış əməliyyatlar üzrə göstəricilər

İqtisadi rayonlar	Əməliyyatların sayı (mln. ədəd)	Əməliyyatların həcmi (mln. manat)
Bakı	91.6	21,314
Naxçıvan	3.7	853
Abşeron-Xızı	9.9	2,232
Dağlıq Şirvan	2.6	583
Gəncə-Daşkəsən	9.0	2,007
Qarabağ	6.3	1,475
Qazax-Tovuz	6.1	1,475
Quba-Xaçmaz	4.7	1,069
Lənkəran-Astara	6.5	1,512
Mərkəzi Aran	7.3	1,545
Mil-Muğan	4.9	1,097
Şəki-Zaqatala	5.7	1,231
Şərqi Zəngəzur	0.02	1.6
Şirvan-Salyan	5.5	1,275
CƏMİ	163.8	37,688

Cədvəl 5. 2023-cü il ərzində POS-terminallarda regionlar üzrə aparılmış əməliyyatlar üzrə göstəricilər

İqtisadi rayonlar	Əməliyyatların sayı (mln. ədəd)	Əməliyyatların həcmi (mln. manat)
Bakı	326.0	10,348
Naxçıvan	3.3	103
Abşeron-Xızı	37.7	744
Dağlıq Şirvan	4.7	97
Gəncə-Daşkəsən	13.7	345
Qarabağ	3.8	117
Qazax-Tovuz	5.5	157
Quba-Xaçmaz	8.2	269
Lənkəran-Astara	5.6	159
Mərkəzi Aran	8.3	180
Mil-Muğan	2.9	78
Şəki-Zaqatala	6.3	197
Şərqi Zəngəzur	0.2	5
Şirvan-Salyan	4.5	118
CƏMİ	430.9	12,916

Cədvəl 6. 2023-cü il ərzində ödəniş terminallarında regionlar üzrə aparılmış əməliyyatlar üzrə ümumi göstəricilər

İqtisadi rayonlar	Əməliyyatların sayı (min ədəd)	Əməliyyatların həcmi (mln. manat)
Bakı	4,399	623.8
Naxçıvan	60	28.0
Abşeron-Xızı	806	60.8
Dağlıq Şirvan	170	9.2
Gəncə-Daşkəsən	302	52.7
Qarabağ	206	21.3
Qazax-Tovuz	158	20.1
Quba-Xaçmaz	607	33.0
Lənkəran-Astara	154	9.0
Mərkəzi Aran	440	26.3
Mil-Muğan	88	2.1
Şəki-Zaqatala	258	13.5
Şərqi Zəngəzur	-	-
Şirvan-Salyan	211	17.9
CƏMİ	7,859	917.9

4. RƏQƏMSAL BANKÇILIQ ÜZRƏ GÖSTƏRİCİLƏR

Müasir dövrdə rəqəmsal bankçılıq ənənəvi bank xidmətlərinin yerini sürətlə almaqdadır. İnsanların ənənəvi bankçılığa olan bağlılığının azalmasının əsas səbəbi rəqəmsal bankçılıq xidmətlərinin vaxt itkisinə yol vermədən, uzun növbələr gözləmədən, rahat və asan formada əldə olunması imkanının mövcudluğudur.

Azərbaycanda da müasir dövrün əsas çağırışlarından olan rəqəmsal bankçılığın inkişafı üzrə müsbət trend formalaşmışdır. 01.01.2024-cü il tarixinə ölkədə fəaliyyət göstərən bütün banklar, o cümlədən "Azərpoçt" MMC tərəfindən internet bankçılıq xidməti təqdim olunur. 20 bank tərəfindən isə mobil bankçılıq xidməti təqdim olunmaqdadır.

2023-cü il ərzində bank müştərilərinin cari hesablarından kağız daşıyıcılar və rəqəmsal bankçılıq vasitəsilə aparılan köçürmələrin ümumi sayı 363.6 mln. ədəd, həcmi isə 379.3 mlrd. manat təşkil etmişdir. Aparılan köçürmələrin say üzrə 85.9%-i (312.2 mln. ədəd), həcm üzrə isə 79.6%-i (301.8 mlrd. manat) məhz rəqəmsal bankçılıq vasitəsilə reallaşdırılmışdır.

2023-cü il ərzində internet bankçılıq xidmətləri vasitəsilə aparılan müştəri köçürmələrinin həcmi 2022-ci illə müqayisədə 12% artaraq 227.7 mlrd. manat, mobil bankçılıq xidmətləri vasitəsilə aparılan müştəri köçürmələrinin həcmi isə 2 dəfə artaraq 46.2 mlrd. manat olmuşdur.

Qrafik 11. İnternet bankçılıq xidmətləri vasitəsilə son 3 il ərzində aparılan müştəri köçürmələri

Qrafik 12. Mobil bankçılıq xidmətləri vasitəsilə son 3 il ərzində aparılan müştəri köçürmələri

5. 2024-CÜ İL ÜÇÜN HƏDƏFLƏR

“2024-2026-cı illərdə maliyyə sektorunun inkişaf Strategiyası”nda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası nəticəsində 2024-cü ilin sonuna ödəniş sektoru üzrə aşağıdakı hədəflərə nail olunması hədəflənir:

- Nağdsız əməliyyatların adambaşına düşən illik sayı – 130 ədəd
- Ani ödənişlərin MÖS əməliyyatlarında çəkisi – 5%
- Kart əməliyyatlarında nağdsız ödənişlərin çəkisi – 60%
- Pərakəndə ticarət dövriyyəsində nağdsız ödənişlərin çəkisi – 25%
- Cari hesablardan aparılan müştəri köçürmələrində rəqəmsal bankçılığın çəkisi – 83%